

Сергій Літвінчук

студентка 2 курсу ОС «Магістр» спеціальності
«Фінанси, банківська справа та страхування»

Науковий керівник: **Долженко І.І.**,

к.е.н., доцент кафедри фінансів,

Національного університету біоресурсів та природокористування України,

м. Київ

ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ ТА ЇЇ МАКРОЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ

Незбалансованість системи державних фінансів на сучасному етапі формують головні загрози для макроекономічної стабільності в Україні. Від спроможності уряду знизити їх гостроту залежить динаміка економічного зростання в перспективі. Основними проблемами в системі державних фінансів є ускладнення умов формування доходів державного бюджету, неефективне витрачання державних витрат, зростання бюджетного дефіциту

Головною метою економічної політики стала дерегуляція та розвиток підприємництва – створення сприятливого середовища для ведення бізнесу, розвитку малого і середнього підприємництва, залучення інвестицій, спрощення міжнародної торгівлі та підвищення ефективності ринку праці, скорочення кількості органів державного контролю. Податкова реформа націлена на перехід від контролюючої функції фіскальних органів до обслуговуючої ролі, зменшення кількості податків, їх розміру та спрощення порядку розрахунку і сплати, впровадження електронних сервісів для платників.

Новим впровадженням в податковій політиці може стати введення податку на розподілений прибуток замість діючого податку на прибуток. У чинній системі податку на прибуток підприємств база оподаткування складається із скоригованого фінансового прибутку компаній, що оподатковується за ставкою

18%, з подальшою сплатою податку на доходи фізичних осіб на рівні 5% та військового збору у 1,5% при виплаті дивідендів приватним особам. Цей податок навряд чи має особливо негативний вплив на інвестиції, оскільки база оподаткування та ставка податку є в межах міжнародної практики. Однак оподаткування нерозподіленого прибутку може знизити доступний для фінансування інвестицій капітал. Надходження від податку на прибуток підприємств у 2017 році становили лише 7,7% доходів Зведеного бюджету або 2,5% ВВП, що є низьким показником порівняно з іншими країнами. Низький рівень надходжень від цього податку пов'язаний із суттєвими збитками, накопиченими платниками податків за попередні роки, інструментами правового ухилення від сплати податків, як-то заборгованість, номінована в іноземній валюті, трансфертне ціноутворення та інші схеми оптимізації, а також великими проблемами із забезпеченням виконання законодавства зі сплати податку на прибуток підприємств, які пов'язані із широким маніпулюванням фінансовою звітністю компаніями та недостатньою інституційною спроможністю Державної фіскальної служби України. Тягар з дотримання законодавства в чинній системі є порівняно високим через потребу вести надмірну документацію та перевірки, які зосереджені на формальних питаннях радше, ніж на фінансовому обліку компаній [1].

Запропонована система податку на виведений капітал передбачає зміну бази оподаткування на транзакції, що включають виплату дивідендів та інші форми «виведення капіталу» з податкової системи. Відповідно до проекту закону про податок на виведений капітал такі транзакції буде оподатковано за ставками 15% для дивідендів та 20% для інших форм виведення капіталу, як-то завищення трансфертних цін або індексація процентних ставок за кредитами від пов'язаних осіб, що часто є ефективними формами ухилення від сплати податку. Ця система суттєво відрізняється від чинної системи податку на прибуток підприємств, оскільки база оподаткування складається з транзакцій з неплатниками податку на виведений капітал, та не використовує набагато більш комплексну базу оподаткування, яку розраховують на основі фінансової

звітності. Більшість концепцій боротьби із ухиленням від сплати податків, якто трансфертне ціноутворення, існуватимуть і в новій системі, але їх застосування буде ґрунтуватись на основі транзакцій, а не на основі коригування фінансового результату, як в чинній системі.

Податок на прибуток підприємств	Податок на виведений капітал
Чистий притік ресурсів (надходження-витрати)	Відтік ресурсі за межі підприємства
Фінансова звітність є невід'ємною частиною декларації з податку на прибуток підприємств, що подаються доДФС	Фінансова звітність ДФС уже не потрібна, так як не визначається база оподаткування

Рис 1. Порівняння податку на прибуток і податку на виведений капітал

Необхідність введення нового виду податку пояснюється тим, що податок на прибуток сплачують всі, навіть збиткові підприємства. В результаті розвитку тіньової економіки збиткові підприємства перераховують кошти за кордон чи знімають готівкою фінансову допомогу на користь засновників. Такий порядок нарахування і сплати податку є неефективним, тому що підприємства мають можливість виводити чистий прибуток іншими шляхами. Метою впровадження нової моделі податку стала необхідність стимулювання притоку інвестицій у виробництво, розвитку підприємства і, при цьому, без необхідності сплачувати податки. Підприємства матимуть змогу отримувати 15% від свого прибутку, який буде залишатися у їхньому розпорядженні з метою інвестування коштів у розвиток підприємства, покупки основних засобів виробництва, збільшення оборотних коштів. Це сприятиме створенню значного внутрішнього інвестиційного ресурсу без зовнішніх кредитів.

Така податкова політика неоднозначно відобразиться на державному бюджеті. У перший рік впровадження нового податку бюджет недоотримає мінімум 5-7 млрд. гривень. Враховуючи загальний обсяг бюджету, це менше як

1%. Проте новий податок має стати стимулом економічного зростання в перспективі.

Податкова політика є основним напрямком здійснення фінансової політики держави. В питанні стимулювання економічної активності, стимулюючий потенціал податкової системи залишається практично не реалізованим.

Таким чином, стратегічними цілями реформування податкової політики з метою удосконалення її інституційних механізмів формування та реалізації в умовах посткризового відновлення економіки мають стати формування сприятливого фіскального простору для бізнесу, ефективної та децентралізованої податкової системи, здатної забезпечити фіскальні запити державного та місцевих бюджетів [2].

Список використаних джерел

1. Податок на прибуток підприємств чи податок на виведений капітал: аналіз та рекомендації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ier.com.ua/ua/publications/consultancy_work?pid=5642
2. Молдован О.О. «Податкова реформа в Україні: перші підсумки та результати» Режим доступу: <http://www.uspp.org.ua/kodeks/15.podatкова-reforma-v-ukraini-pershi-pidsumki-ta-rezultati.htm>